

Po vsaki prejema:

za
slo leto naprej 26 K — h
pol leta : 13 —
četrt : 6,50 —
mesec : 2,20 —

V upravnih prejemah:

za
slo leto naprej 20 K — h
pol leta : 10 —
četrt : 5 —
mesec : 1,70 —

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inšerate
sprejema upravnistvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopis se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, L, 17

Izhajava vsak dan, izven
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 31.

V Ljubljani, v petek 7. februarija 1902.

Letnik XXX.

Celje!

Državni zbor.

Dunaj, 6. svečana.

Včeraj in danes visi celjsko vprašanje kot Damoklejev meč nad proračunskim odsekom. Neznanca nemško-slovenska nižja gimnazija je postala kar čez noč zopet državna aféra, ki razburja duhove ter zbira črne oblake nad parlamentom. In čegava je krivda? V prvi vrsti pač bujskanje po nemških listih, kakor je to danes naglašal tudi baron Morsey v odseku.

Bil je pl. Plener, ki je kot finančni minister v koalicijskem ministerstvu prvič postavil v proračun potrebno svoto za celjsko nižjo gimnazijo. In »N. Fr. Pr.« je tedaj z vso srditostjo napadala pl. Plenerja in koalicijskega ministerstvo sploh, da se je zrušilo. Sicer to ministerstvo ni zaslužilo druge osode ali značilno je, da je strmoglavilo ob celjskem vprašanju.

Druga krivda pade na nemško stranke, ki se še vedno ponašajo kot prvorojene v državi ter s silo in zvijačo ob vsaki ugodni in neugodni priliki premlevajo že obrabljene fraze: Mi Nemci smo državo ustanovili, mi jej daj pečat nemške države, mi jo vzdržujemo, naša kultura je prekrasila barbarske narode na vzhodu. Saj je še včeraj posl. Kaiser, ki je prvi podpredsednik zbornice, z vso strastjo naglašal v odseku, da država potrebuje za svojo upravo nemške uradnike, ergo so vse slovanske šole nepotrebne. Tako govori podpredsednik zbornice, ki velja kot najzmernejši v nemški ljudski stranki. Potem pač ni čudno, da Vsenemci že sanjajo o nemški posadki v Trstu. Narodni antagonizem v Avstriji je onemogočil že vsako trezno sodbo o razmerah, kakeršne so, odkar so nas vrgli iz nemške državne zveze.

Pa tudi sedanja vlada ne more trditi, da bi bila v tem vprašanju nevtralna in nad strankami. V proračun je vlada vstavila postavko za celjsko gimnazijo, zato bi bila njena dolžnost, da tudi brani in zagovarja to postavko. Tega vlada ni storila, temveč je naučni minister včeraj v imenu vlade celo zatrjeval, da so Nemci do Slovencev jako

milostni, ker dovolijo vsaj še eno nižjo gimnazijo v Mariboru za več ko 400.000 duš. Čudna ta milost! Torej palico naj poljubljamo, ki nas krvavo biča. Vlada je prepustila slovanskim poslancem, da branijo proračun in državno eksekutivo. Da je vlada molčala vsled pritiska nemških strank, že to dokazuje, ker je poročevalec o srednjem šolstvu grof Stürgkh nasvetoval resolucijo, naj vlada celjsko nižjo gimnazijo polagoma opusti. Ako je že vlada hotela ustreči Nemcem, naj bi bil to »zaslužno« nalogo prevzel vsaj drugi član nemške leveice, a ne poročevalec sam.

Opravičeno je danes v odseku doktor Stransky očital vladi, da je z Nemci v tem slučaju sklenila jako slabo kupčijo. Svoj čas so Nemci vedno očitali Čehom, da jih je grof Badien z jezikovnimi naredbama takorekoč podkupil za avstro-ogersko nagodbo. To sicer ni istina, a ko bi bila, gotovo je avstro-ogerska nagodba vse kaj drugega za skupno državo, nego celjska nižja gimnazija. Nagodba z Ogersko je danes v Avstriji največjega pomena in pač vredna papirja, na katerem sta bili tiskani jezikovni naredbi za Češko in Moravsko. In celjska nižja gimnazija, za katero država plačuje nekaj stotakov, je za »veliki kulturni« narod nemški vredna, da vladi dovoli proračun in dispozicijski zaklad! Kdo se ne smeje tej plemeniti vedačnosti!

Vse odločne in prepričevalne besede poslancev dr. Herolda, dr. Fořta, dr. Kramarja, Robiča, Povšeta in dr. Stranskega so bile bob ob steno celo pri možeh á la Skene, kateremu se pač ni treba bati za mandat in ki gotovo ne išče in ne potrebuje prostora na ministerskem sedežu. Komaj so se razmere v parlamentu malo zboljšale, že so Nemci dobili nov povod, da pokazejo svojo »spravljivost« in »pravičnost«. Da, vsak dan je trdnjše naše prepričanje, da v tem parlamentu za nas ni rešitve, tu ni pravice, ker le moč vlada nad pravico. Danes nam uzmemo celjsko gimnazijo, drugo leto mariborske vspešnice in narodu pokazejo pot — v Ameriko. Naša rešitev je edino le splošna, enaka in direktna volivna pravica. Zato pa slovenski poslanci gotovo

ne točijo solza za to ustavo in ta parlament ki brani privilegije le »izvoljenemu narodu«, ki si je z ustavo postavil v državi močno trdnjavo za svojo armado in razne vskoke.

Ravnokar je končano glasovanje v odseku. Vršilo se je pod vtisom javnega mnjenja, ki je že nekaj tednov razburjalo duhove. Odsek je odobril proračun za srednje šole, odklonil resolucijo, da se opustita češke gimnaziji v Opavi in poljska v Tešinu. Splošna tišina pa je nastala v dvorani, kjer se je zbralo mnogo poslancev, ko so na predlog poslanca Robiča člani odseka po imenih glasovali o resoluciji grofa Stürgkha, da se namreč celjska nižja gimnazija opusti. S 25 proti 22 glasovom je odsek vsprejel resolucijo. Neki nemški član odseka je glasno zaklical »heil«. A mi jim odgovarjamo: In če nas žive pokoplje, ne udamo se ne!

Starostno zavarovanje delavcev.

Razni listi so v zadnjem času poročali, da je vlada že izdelala zakonsko osnovo glede starostnega zavarovanja delavcev in da ga v kratkem predloži parlamentu. Ta vest je napotila državnega poslanca dr. Stojana, da se je podal k vladi in prosil, naj se dotična zakonska osnova pošlje poprej v pregled tudi interesiranim krogom. Na to prošnjo se mu je na merodajnem mestu sledeče odgovorilo:

Časniška poročila o dogotovitvi zakonske osnove glede starostnega zavarovanja delavcev kakor tudi o tem, da se je ta načrt že doposlal svetom pri vladi, ne odgovarjajo istini in temelje na napačnih informacijah ali pa na napačnem tolmačenju izjave ministerskega predsednika, ki jo je v tej zadevi oddal v plenumu poslanske zbornice in v budgetnem odseku.

Sicer so dogotovljena v notranjem ministerstvu vsa pripravljajna dela, završitve čaka le še popoln načrt o prenosu zavarovanja delavcev, vendar se vsa ta zadeva izroči najprej udeleženi osrednjim vodstvom v pregled in odobrenje. Še le po doganih predpreizkušnjah se predloži ves pro-

gram svetom pri vladi in onim krogom, ki se zanimajo za to zadevo.

Iz tega oficialnega pojasnila je razvidno, da izgotovljen načrt ne pride še tako kmalu pred parlament, ker je pot, ki jo mora napraviti vladni program, še izredno dolga. Kajpada je povsem umestno, da izreko o načrtu svoje mnenje tudi delavska zastopstva, vendar bi bilo v interesu za starost popolno nepreskrbljenih delavcev izredno želeli, da se rešitev pekočega vprašanja kar najbolj pospeši.

Iz budgetnega odseka.

Včerajšnjemu in današnjemu poročilu iz usodne seje proračunskega odseka na uvodnem mestu nam je še dostaviti, da je odsekova večina odklonila vse druge resolucije in preminjevalne predloge in sicer: glede premestitve češke državne gimnazije v Opavi, glede državne podpore nemški občinski gimnaziji v Friedecku ter resolucijo poslanca dr. Rizzija glede premestitve hrvaške gimnazije v Pazinu. Poslednja resolucija je bila odklonjena s 26 proti 18 glasovom. Konservativna Nemca Fuchs in Morsey sta torej glasovala proti vsem resolucijam, le slovensko-nemške vspešnice v Celju so se jima zdele tolike nepotrebne, da sta morala glasovati za Stürgkhovo resolucijo.

Moderni parlamentarizem.

V ogerskem državnem zboru vladajo precej »letne« razmere. Zasedanje tega zasedanja je navadno mnogo krajše, kakor zasedanje avstrijskega državnega zbora. In vendar se poslanci v tem času ne udeležujejo sej poslanske zbornice. V predvčerajnji seji na primer ni bilo prisotnih niti 40 poslancev, tako da zbornica niti ni mogla odobriti zapisnika zadnje seje. Predsednik je opomnil poslance, naj bolje vrše svojo dolžnost. No pa tudi sicer se ti močje malo brigajo za seje, ker po navadi prihajajo tri četrt ure prepozno. Taki so moderni parlamenti.

Mažari proti nemščini.

Znano je, s kolikimi silami se upirajo mažarski krogi nemščini, katero hočejo odstraniti sedaj tudi iz budimpeštanskih šol. Član neodvisne stranke je v včerajnji seji

LISTEK.

Kakšno šibo je našel Jakob za hudo Teklo.

(Češki spisal Vaclav Kosmák. — Poslovenil t. Fr. Marešič.)

(Dalje.)

II.

Nedeljo popoldne je sedel Mahalov Jakob na kladah pred hišo; imel je komolec naslonjena na koleno, brado pa v dlani. V ustih je držal kratko lulico. Na glavi je imel malo kapico. Gledal je mirno predse. Po vasi se je bližala suha, na levo stran nagnjena oseba v ponošeni obleki in z umazano, debelo plahto čez desno ramo. Bil je to jud Simon. Gledal je s svetlimi očmi na desno in na levo, pa ni sklicaval ljudi, kakor drugekrat, zato ne, ker je bila nedelja. Ko zagleda Mahala, zavije jo k njemu, stopi predenj in začne kakor star znanec:

»No, Jakob, salaboljski človek, ne greste nič v krčmo?«

Jakob odmaje z glavo.

»Zakaj ne?«

Jakob podgrgne s palcem ob kazavec na znamenje, da nema denarja: »Ni ga, — je pred žetvijo.«

»Kaj to!« reče jud. »Jaz vam posodim.«

Jakob privzdigne glavo in okrog ust mu preleti zaničljiv smeh: »Res da, pa na menico.«

»Primaruha, ne! Jaz vam posodim kolikor hočete, na brado, brez obrestie.«

Jakob ga pogleda zopet in odmaje z glavo.

»Jakob, ne odmajujte z glavo; kar vam govorim, je resnica. Dovolite, da se vsem k vam. Vidite, rad vas imam, in zato bi vam voščil srečo.«

»No, no!« reče Jakob.

»Primaruha. Imam za vas kupčijo, da se ne bi vam takšna zopet ponudila v desetih letih, ako bi jo zdaj zanemarili.«

»Jaz kupčijo?« čudi se Jakob.

»No, kupčija ravno ne, in vendar kupčija, — pa mi morate dati iz nje rebak. Imam za vas nevesto.«

Jud gleda s priliznjenim smehljajem Jakoba, Jakob pa kakor bebec juda.

»Nevesto?« vpraša, »zlomka, kje?«

»V Malečinu.«

»Saj tam še nisem bil nikoli.«

»Kaj bi tam morali biti, da bi od tam kaj mogli dobiti nevesto? Lahko delam kupčijo tudi v Ameriki in ni mi treba tjakaj hoditi. To stori drugi namesto mene.«

»Nevesto«, zmajuje Jakob z glavo, — kako to? — Jud, ne imejte me za norca!«

»Kako za norca? Vas za norca? Jaz?«

»Saj veste, Simon, da se nočem ženiti; stari mi še noče izročiti posestva, in raji bom čakal še dalje, kakor da bi se oženil kam na hišo in bi moral dninariti. Ni zamujeno.«

»Imate prav, Jakob! Jaz sem vam pa našel nevesto, da se lahko oženite na pol zemlje — in na kakšno! V celem Malečinu ni takšne!«

Jakob si potlači tobak v luli, puhne velik kolobar dima in reče malomarno: »Pa kaj je ona?«

»Ona je vdova«, pravi jud, pa kakor dekle. Bla je omožena le dve leti, nima dece, ne starišev, — ima le krasne pol zemlje. Kaj hočete več? Zenini prihajajo eden za drugim, pa nobeden ji ni po volji, ker so vsi, kakor pravi, jako lahki. Ona bi rada človeka postavnega, tihega, poštenega. Oni dan mi je to pripovedovala in je

tožila, da je dela zanjo samo preveliko. Jaz sem se spomnil na vas in sem ji rekel, kakšni ste. To ji je bilo po godu. Poslala me je torej semkaj, da bi vas vprašal, ali vas je volja ali ne? Jakob, to je kupčija! Stotak mi pa boste dali, kedar se to izvrši.«

»Zakaj pa ne«, reče Jakob resno, »vendar pa moram sam prej videti, kaj in kako.«

»Idite tjakaj in pogledjte. Rečem vam pa naprej, kaj sem ji povedal o vas, da boste vedeli, kako govoriti.«

In je pripovedoval Jakobu, kaj vse je govoril s Teklo. Jakob je kadil silno in ni nič govoril. Ko je dokončal jud, vpraša ga: »In kje stoji tista njena hiša?«

»Precej ko pridete v vas, tretja hiša pod skriljem; pred njo je vodnjak.«

»Dobro, v nedeljo pogledam tjakaj!« odloči se Jakob naglo.

»Pa slišite Jakob, ali ji boste veliko zaženili?«

»To je moja reč, Simon; to se sam zgovorim z njo, če bo iz te moke kaj kruha.«

Vstane in gre z judom v krčmo.

(Dalje prih.)

v tem oziru interpeliral naučnega ministra ter ga pozval, naj še s pričetkom prihodnjega šolskega leta izbaone nemški pouk iz budimpeštanskih šol. Interpelant pravi, da so se vsa šolska oblastva izjavljala proti nemščini. Minister na to interpelacijo še ni odgovoril. — Kaj, ko bi s toliko odločnostjo nastopali tudi pri nas in odklanjali same mažarske uradne tiskovine!

„Doslednost“ soc. demokratov.

Vsako se še spominja, kakšen vihar je navtal v vrstah naših socialnih demokratov, ko se dunajski okrajni šolski svet ni mogel povsem strinjati z nazori soc. dem. učitelja Seitzja o svobodi in je vsled tega uvel proti njemu disciplinarno postopanje. Namazalo se je tedaj o »atentatu na osebno svobodo« toliko črnila po soc. demokratskih in njim sorodnih listih, kakor menda ne še za nobeno drugo soc. vprašanje. Posebno mnogo je moral pred napadi prestat dunajski župan dr. Lueger.

Skoro popolno enak slučaj pa je sedaj na dnevnem redu v francoskem parlamentu. Disciplinarnim potom sta bila kaznovana anarhistična profesorja Herve in Lapique. Zadeva je prišla potom interpelacije v zbornico, kjer pa je na izvajanje interpelantov odgovoril radikalni socialist Laffere mej drugim to-le: »Načelo, naj uživajo državni učitelji izven urada najpopolnejšo svobodo, je zelo nevarno, posebno še vsled tega, ker bi vlado oropalo vsega orožja napram mnogoštevilnim reakcionarnim učiteljem. Po profesorjih je postalo pariško zastopstvo ognjišče reakcije«. — To je svoboda, »die ich meine!« Francoski socialci so toraj radi tega proti popolni svobodi učiteljstva, ker bi ta nje in vladne kroge motila v posestnem stanju. Svobodo privoščijo torej le sebi, ne pa nasprotnikom.

Salisburyjeva izjava.

Včeraj smo na kratko omenjali izjave Salisburyjeve na nekem banketu. Reuter pisarna javlja, da je imel min. predsednik pri obedu, prirejenem od juniorjev konsortial kluba, govor, v katerem je izvajal, da ne more prav umeti, kaj je hotela doseči nizozemska vlada s svojimi predlogi. Saj ni imela nobenega pooblastila od sovraničnikov in ti da so izjavljali soglasno, da so nje predlogi absurdni. Tega koraka nizozemske vlade si on ne more tolmačiti drugače, nego da so jo v to vspodbudili angleški prijatelji Burov. Mnogi ljudje bi hoteli, naj Anglija žrtvuje vse, da se le skrpa mir, ali pomisliti bi morali, da sedaj ni čas, ko bi smelo govoriti le čustvo. Anglija je zapričela delo, ki se mora izvesti, ona išče le pripoznanje pravic kralja Edvarda in varnost za državo. To jedino se zahteva za vse žrtve. Ali je še drugih važnih vprašanj. Angleška pozicija v Irski je najvitalnejše vprašanje za državo. Ako bi se prizadevanja v tem pogledu izjalovila, bi prišla država v največjo nevarnost in to je veliko važnejše vprašanje, nego je južno afriška vojna.

Iz brzojavk.

Nemški cesar obišče ruskega carja. Ruski car je nemškega cesarja povabil k topničarskim vajam v Reval. Nemški cesar bođe meseca julija šel v Reval, od tod pa pojde s carjem v Carigrad. — 50.000 kron za rusinske dijake, ki so se udeležili secesije na lvovski univerzi, se je nabralo, kakor javlja »Dilo«. — Nevarno obolel je arbski minister Taušanović. Vsak hip pričakuje katastrofe. — Na smrt obsojen. Iz Carigrada se poroča: Damad Mahmud Paša je »in contumaciam« obsojen na smrt. — Kairo. So-proga khediva je povila sina. — Proti menzuram je izdala policija dijakom v Giessenu ostre odredbe. Kdor izmeje dijakov se pokaže na cesti z znamenjem menzure, je aretovan. — Atentat na ministra. Iz Sofije brzojavljajo: Bivši gimnazijski učitelj Karandžijew je v hipu blaznosti ustrelil naučnega ministra Kančewa in potem samega sebe. Atentat se je zgodil v ministrov pisarni. Napadovalec je na ministra dvakrat ustrelil.

Kuljevnost in umetnost.

Stoletna pratika.

Prepričani smo, da je ne bo hotel več pogrešati, kdor jo bo poznal; tudi vemo, da se iz naslova od nekaterih pričakuje taka vsebina, kakršna nima. Da je torej ne bodo kupovali ljudje, ki pričakujejo v pratiki babjeverstvo, in da najde pot do drugih, katerim bo koristna, zato podamo tu njeno vsebino.

Vemo, da so doslej stoletne pratike vedno nosile polno praznih vraž in vremen-skih napovedovanj za prihodnost, in zato vemo, da bi se med nekatere ljudi bolj udomačila, če bi hotela služiti dobičkarji.

Ta ozir nas ne sme motiti, mi moramo ljudstvo izobraževati. S to pratiko vred protestujemo proti vsem spisom, ki se ne morejo ločiti od priljubljenih navade, za ljudstvo pisati »drugače«. Sredna misel je, ravno v stoletni pratiki, v kakršnih se navadno goje zlasti vremenke vraže, zastaviti besedo proti nim. Izdajatelj je pratiki preskrbel dovolj drugih zanimivosti, iz katerih se bođe učil izobraženec in preprosti človek. Kar je pretežno za neučenege bralce, je pisano na kratko, stvari pa, ki so laže umeti, so pisane jasneje, da bo gotovo vsakdo našel dovolj koristnega.

Prvi del obsega popoln koledar: Stalne godove tako obsežno, kakor doslej še noben slovenski koledar; mesečne izpremembe po epaktah; dolgost dneva itd. itd.; največ je vredna preglednost koledarjeva: samo tri napovedi ti je treba pogledati za vsako leto posebe, pa moreš z njimi kar v stalnem koledarju brati vse skrivnosti tudi premakljivi-h napovedi. Ker je treba precej vaje za tako branje, zato so v »Lastnji 20. stoletja« na široko podane premakljive napovedi; komur se bo pretežno zdelo brati v »Stal-nem koledarju«, naj odpre »Lastnijo«. Kdor bo rabil stoletno pratiko, bo znal odgovarjati ne le na vprašanje »kaj«, temveč tudi »zakaj«.

Drugi del pratike obsega pouk. Ne bo je temelj pratiki, pratika človeka se strinja z nebeško pratiko. Prvi sestavek uči zato glavne stvari iz zvezdoznanstva, namenjen za vedoželjne, prav razumne, a neučene bralce. Drugi sestavek pojasnjuje pojme o koledarju. Izobraženec mora pogosto govoriti o sestavinah koledarskih, a če bi kdo nagajivo vprašal, kaj je zlato število, epakta, črka, martirolog, letno vladarstvo itd., bi prišel marsikateri v zadrego. Nova stoletna pratika pojasnjuje ves koledar in tako lahki obliki, da jo bodo tudi preprosti Slo-venci umeli.

Pod naslovom »letni vladarji« je izrečena zaslužna graja, zakaj letni koledarji še vedno nosijo znake prejšnjega prazno-verstva; naj vendar prenehajo vsaj s praznimi letnimi vladarji! — Zanimiv je seste-vek o solnčni uri. Ker je ljudem priljubljena, zato je z veliko skrbjo pojasnje-vano, kako naj se dela, da se doseže kar največja natančnost. Celó za posamezne kraje so izračunjeni oni podatki, s katerimi se brez truda postavi solnčna ura.

O vremen u Ker sestavljal ni maral napovedovati prihodnjega vremena, katerega nihče ne more vedeti, zato je našel z večjo natančnostjo nekatera naravna znamenja, po katerih naj posameznik s am ugiblje za malo časa. Včasih so gotova znamenja, da vsaj za nekaj ur vremo vreme naprej. Navod v stoletni pratiki bo vsaj včasih koga rešil nepri-like neljubega vremena, kmetovavca tudi kakšne škode obvaroval. Zato bo tega gotovo pameten človek bolj vesel kakor vraž in praznih prerokovanj. Sestavek »Kmet'ska pravila o vremenu« pojasnjuje vrednost vremenskih skušenj. Prav je, da so skržene. Pouk o streli bo dobro vplival: bali se bodo ljudje strele manj, varovali pa bolj, kadar bo res sila. Mesečna opravila so povzeta iz mnogih priznanih navodil vrtnarjev. Namen tega sestavka ni poučevanje, temveč le opominjanje, da delo izvršuje o pravem času, kdor ga že ume. Ozira se najbolj na cvetlice, listje in drevje. O zdravju ni pisal sestavljal, ki ni strokovnjak v zdravniški vedi, temveč je zato naprosil moža, ki je ljubitelj in spoštovatelj zdravniških pridobitev. Zdravniku daje prvo besedo in nudi zdravniške nasvete. Največ je vreden odstavek »Zdrav se varuj«.

Koristne drobtinice, razno-vrstne skušenj, ljudstvu vedno ugajajo; prav je, da niso sprejeti nevarni poskusi.

Konec knjige je obširen Imenik svetnikov in sploh cerkvenih godov. Komur kak god ne bo jasen, naj pogleda v imenik, neštevilnokrat najde pojasnila, ka-koršnega bi sicer moral dolgo iskati.

Iz podane vsebine se vidi, da je Stoletna pratika v novi obliki zanimiva a ne igrača za kratek čas, temveč resna, koristna knjiga. Dobiva se v prodajalnici »Katol. tiskovnega društva« (prej H. Ničman) v Ljubljani broširana 1 K 30 h in v platno vezana 1 K 80 h in v polusnji 2 K. Po pošti poslana 20 h več.

Izvestja društva v pospeševanje obdelovanja ljubljanskega barja.

Izšla je včeraj prva številka tega no-vega lista. Urednik mu je dr. E. Kramar,

ravnatelj kmetijsko-kemijskega preizkuševališča za Kranjsko v Ljubljani. Iz te prve številke posnemamo sledeče:

»Društvo v pospeševanje obdelovanja ljubljanskega barja« se trudi, da povzdigne gospodarski položaj barjanov. Glede uporabe šote pravijo »Izvestja«, da se bo društvo moglo pečati ž njo le malo, a vsa pozornost bo obrnilo na obdelovanje sveta. Prostrana ravnina od Vrhnike do Ljubljane — to naj-večje avstrijsko močvirje tostran Litave — to mora postati kdaj še neusahljiv vir do-hodkov za barjanskega seljaka, kakor za obrežne njegove prebivalce. Zato pozivlja društvo, naj se zbero in združijo vsi, ki stavijo svoje zahteve v barjansko zemljo. Prvo delo je osuševanje barja, takoj za njim pa pride vprašanje: Kako barje naj umenejše obdelovati?

Namen društvu je torej jako koristen. Članarina znaša dve kroni na leto. Društveni tajnik je g. dr. E. Kramar (Salen-drove ulice 3. I.), do katerega se je obrniti v vseh društvenih stvareh.

Nadaljnji članki te številke so: Iz društvenih pravil. O naših poizkuševališčih. O kemijskih preizkušnjah barjanske prsti. O umetnih gnojilih. Poizkušnje z raznimi vrstami krompirja. Izvrsten oves za barje. Tridelni železni valjar. Sejalni stroj. O trajnih in menjalnih travnikih in mešanici detelje in trave. Poročilo poizkuševališča na Karo-linski zemlji v l. 1901. Iz društvenih in od-borovih zborovanj. Razne vesti.

Kakor razvidno iz tega poročila, je uredništvo v večjih in spretnih rokah.

Dopisi.

Od Dev. Marije v Polju, dne 29. pros. (Donesek k poglavju: Značaj in doslednost naprednega učiteljstva.) Tukajšnji začasni učitelj g. Ivan Kavčič je v pravdi s podpisanim vsled poravnave v »Slovenca« objavil sledečo »Izjavo«: »Ker sem zapeljan po napačni in-formaciji imenoval našega g. kapelana M. R. lažnika, tem potom preključem in obža-lujem ta izraz ter izjavljam, da po prejetem pojasnilu nimam poviča dvomiti o resnič-nobnosti imenovanega gospoda. Pri D. M. v Polju, dne 9. decembra 1901«. — Dne 24. januarja 1902, tedaj po preteku do-brih šest tednov, pa je objavil g. Janko kot goreč dopisnik v »Narodu«, — izjavo, v kateri pravi: Zapeljan sem bil po napačni in-formaciji, da sem imenoval g. kapelana lažnika, v tem dopisu pa na podlagi ravnosti istih napačno informirajočih prič vnovič po-navlja popolnoma izmišljeno trditev, da je kapelan obrekoval pri agitaciji učitelj-stva. Kako krasno!

V »Izjavi« pravi g. Janko: Izjav-ljam, da nimam poviča dvo-miti o resničoljubnosti ime-novanega gospoda — in v dopisu »Narodovem« podtika kapelanu zopet laž, in sicer v ravnosti istih zadevih glede obrekovanja učiteljstva pri volivni agitaciji, in to dvakrat v istem dopisu! Poprej obžalujete in prekli-cujete, sedaj isto ponavljate.

Kako naj se označi taka doslednost? Dokler ga za ušesa držiš, te prosi da ga izpuščiš; če ga izpuščiš, pa začne od daleč nate kričati. Ni li res tako?

G. Janko povdarja v dopisu izjavo svojih prič po obravnavi. Pred obravnavo pa ste bili priči drugega mnenja, da namreč kapelanu ne moreta dokazati ob-rekovanja domačega učiteljstva, kakor bi rad g. Janko. Da je temu tako, je dokaz hitrost, s katero je zastopnik g. Jankota, dr. Triller, predlagal mirno poravnavo. Temu je dokaz pripravljenost g. Jankota za mirno poravnavo, ker ni prav nič, kakor trdi v »Narodu«, zahteval, da se pravda izvrši, ampak samo boječe pristavil: Če dam »Iz-javo« (v »Slovenca«), mi bo madež le ostal. Poprej tako trden v svoji trditvi glede ka-pelanovega obrekovanja, je postal voljan, dasi je kapelan zahteval javnega zadoščenja. Če bi se upali dognati dokaz, g. Janko, ne bi se mirno poravnali — kajti Vaš namen je bil prozoren. Hoteli ste dokazati, da ka-pelan ni govoril resnice. Če bi se upali do-gnati to, vem, da bi kot navdušen antiklerikalec požrtvovalno vzeli na svoja napredna ramena neizogibno kazen zaradi izraza »lažnik«, da bi le eno zasolili temu vraž-jemu klerikalcu — saj bi bili potem mu-čenik napredne misli!

Dokaz, da bi priči ne mogli kapelanu dokazati nikakega obrekovanja in laži, so pa tudi besede nadučitelja Fr. Kavčiča, očeta Jankotovega. Rekel je namreč vpricho sčeta Janka kapelanu na poti od sodišča: »Še le danes zjutraj smo zvedeli, da pri volivni agitaciji ni bilo tako, kot se je prej govo-rilo« — in: »To je še sreča, da je do pravde prišlo; sedaj saj vemo, kako je bilo; odslej tudi jaz v tej zadevi ne bom več čez Vas govoril«. Ni li bilo tako, g. nadučitelj?

No, da g. Jankotu ni bilo pri obravnavi prav lahko pri arcu, to je potrdil sam pred sodnijskim poslojem, rekoč kapelanu: »No,

sedaj sem pa veliko lažji!« — na kar sem mu odgovoril: »Verjamem!«

Najboljši dokaz, da bi priči ne mogli pričati proti kapelanu, pa je odločna in ostra »Izjava« v dnevniku. Nihče bi ne podpisal take izjave, če bi vedel, da je res-nica na njegovi strani!

Zakaj torej medete prijateljem in tova-rišem pesek v oči? Zakaj niste dali v dopis tudi »Izjave« v dokaz svoje nedolžnosti in »čiste vesti« kakor pravite, da jo imate v v vsakem obziru? Kaj ne, če bi brali Vaš dopis in »Izjavo« ob jednom, bi dobili čudne pojme o doslednosti.

Prašal bi Vas slednjič, g. Janko, zakaj tako menjate svojo trditev? Poprej ste vedno trdili, da sem obrekoval domače učitelj-stvo, v »Narodu« pa izpustite besedo »do-mače« in pravite, da sem obrekoval učiteljstvo.

Zapomnite pa si nauk: Z napadi na druge sebe ne operete!

Kar sem zapisal, zapisal nisem zavoljo Vas, g. Janko, ampak za občinstvo, da spozna resnico. To so pa tudi v javnosti moje prve in skoraj gotovo zadnje besede z Vami, kajti boj z Vami se mi zdi nepotreben!

Mat. Rihtar, kapelan.

Iz Predoselj, 30. jan. (V obrambo.) Li-beralni listi »Narod«, »Gorenjec« in »Rodo-ljub« se zaletujejo v nas; zato Vam nazna-njam, kaj je resnica glede zvonov v Predo-seljih. Da bi se pri zvonarju Samassi naro-čena dva zvonova plačala, je župnik v Predo-seljih povabil občinske odbornike in klju-čarje iz štirih sosesk, da bi skupno skle-nili, kako naj se nabere potrební denar. Župan, ki vé, koliko davkov vsa srenja skupaj in vsaka katastralna občina posebej plačuje, je predlagal, naj bi domača soseska Predoseljska plačala od goldinarja (direkt-nega davka) po 27 kr., vse tri soseske: Ko-kra, Suha in Britof pa po 18 kr., ker imajo še za domače zvonove skrbeti.

Temu predlogu so vsi močje z župni-kom vred pritrdili. Na to si je župnik pre-skrbel iz davkarje zapisnik, v katerem je bilo povedano, koliko sleherni župljan di-rektnega davka plačuje, potem je izračunil, koliko naklaga bi imel vsak župljan za zvo-nova plačati. Sestavil je za vsako sosesko zapisnik nakladov in en ključar in cerk-venik sta potem v vsaki soseski pobirala in zapisala, koliko je vsak dal. In tako se je po vseh štirih soseskah skupno nabralo 546 gld. 50 kr. To pa ni bilo zadosti za plačilo zvonov, za katere je bilo treba pla-čati 720 gld. 23 in pol kr. Ali eni župljani v liberalnih listih trdijo, da bi se bilo na-bralo več, kakor je bilo treba za zvonove. Ali je to resnica? Poglejmo! Soseska Predo-selje plačuje direktnega davka 869 gold. 27 kr., torej 234 gld. 63 kr., Suha direkt. davka 522 gld. 18 kr., torej 92 gld. 96 kr., Kokrica direkt. davka 1181 gld. 18 kr., to-rej 214 gld. 58 kr., Britof direkt. davka 383 gld. 18 kr., torej 68 gld. 94 kr., tedaj vse štiri soseske skupaj: 611 gld. 11 kr. natanko po direktnih davkih, in to bi še ne bilo zadosti za poplačilo zvonov. Vrh tega se še pové, da 64 gld. se je manj nabralo, ker so eni ostali na dolgu, eni pa zaradi revščine niso mogli plačati.

Darovanje za zvonove je zneslo 98 gld. 61 kr., tedaj z nakladi vred 645 gold. 11 kr.

Za zvonova je bilo treba plačati 720 gld. 23 in pol kr., vsa dela pri obešanju pa so stala 268 gld. 50 kr., tedaj za zvonova in delo 988 gld. 73 in pol kr.

Vpraša se sedaj, ali se je res denarja toliko moglo nabrati, da bi se bilo vse lahko plačalo, in da bi bilo še ostajalo denarja?

Grda laž je pa, da bi župljani pri zvo-nenju po mrličih za zvonove kaj cerkvi pla-čevali; cerkvi ne plačujejo za zvonove nič, kar plačujejo, je po pogodbi od leta 1857 samo cerkveniku plačano za njegov trud, in sicer za odrasle po 1 gold. 60 kr., za otroke pa po 36 kr., cerkev nima od zvo-nenja nič, torej ne dobiva cerkev nobenih plačil od zvonjenja ne za popravo starih, ne za napravo novih zvonov.

Jos. Kerčon, župnik.

Izpred sodišča.

»Wertvolles Familienstück«. Hud boj za psa se je končal včeraj pred dežel-nim sodiščem ljubljanskim. Izdajatelj »Deu-tscher Kalender für Krain«, rudarski inžin. Simon Rieger, se je kužku inženirja Jurija Stingla tako čudovito dopadel, da jo je mahnil z Riegerjem na Golico. Vled tega je ogorčen Stiengele rekel, da so Riegerjevi izvabili psa seboj »mit nicht lauterer Absicht.« Paščka je dobil Stiengele pozneje nekje na Koroškem, kakor pravi, na pol »krepka-nega« in skoro se je bilo bati, da bi je pes ne pobil nazaj na nemško »Pemsko«, odkoder je prišel. Stiengele pravi, da bi bila »eine moralische Pflicht« Riegerjevih, mu o pasji družbi sporočiti na dopisnici. Stiengele, ki je bil pri prvem sodišču obsojen radi raz-žaljenja Riegerovih na 25 kron globe, je včeraj pri prizivni obravnavi pred deželnim

sodiščem opravičeval svoje razburjenje s tem, da je njegov kuža „ein wertvolles Familienstück“. Sedaj bode Stieniglov pes še dražji, ker je deželno sodišče potrdilo prvo razsodbo in bo moral Stieniglov plačati vse stroške, ki ne bodo ravno majhni, ker sta pri tej „pesji aferi“ sodelovala dva advokata.

Bornov avtomobil. Bornov avtomobil je imel nesrečo, da se je na cesti iz Kranja proti domu zaletel ob mitniško „šrago“. Paznik Fr. Poženel je dobil za to 6 kron globe, ki se ni zbrisala tudi pri včerajšnji prizivni obravnavi.

Bomo se naprej peljal. je dejala Jožefa Peterlin iz Zg. Gamelj, ko se ji ni posrečilo, da bi se pri prizivnem sodišču oprostila kazni 14-dnevnega zaporu, ker je Kodermana iz Gornje provala za „hauptbarab“ in je njegovi ženi očitala krivo prisego. „Nič ne bomo naprej peljal — fertig“, je dejal predsednik in kričavo žensko spodil.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 7. februarja.

Knez Oton Windischgratz je včeraj jutraj s svojo visoko soprogo na parniku »Habsburg« odpotoval v Aleksandrijo.

Potrjen zakon. Cesar je potrdil od deželnega zbora kranjskega sklenjeni zakon o uvrstitvi okrajne ceste Kranj-Skofja Loka v kategorijo deželnih cest.

Častnim občanom je izvolil občinski odbor v Stopercah bivšega ondodnega župnika g. gosp. Alojzija Cilenškega, sedaj župnika v Poličanah.

Politično zborovanje. Politično narodno gospodarsko društvo pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah zboruje v nedeljo, t. j. 9. t. m. ob 3. uri.

Goriški Gabršček in „Soča“. „Soča“ prinaša naslednjo notico: „Izvrševalni odbor narodno-napredne stranke javlja, da odgovarja za članke in dopise v „Soči“ le toliko, kolikor so isti podpisani v imenu izvrševalnega odbora narodno-napredne stranke.“ „Edinost“ pravi na to g. Gabrščku in njegovemu privatnemu podjetju „Soči“: „Vaš list, ki je bil enkrat organ združene slovenske stranke na Goriškem in ki je potem postal organ narodno-napredne stranke na Goriškem, je torej danes, kakor je razvidno iz navedene izjave, le privatno podjetje. Odslej bomo torej razlikovali mej dopisi, članki in izjavami Vašimi in mej onimi izvrševalnega odbora narodno-napredne stranke, katera, akoravno jej služite, noče prevzemati nikake odgovornosti za kozle, ki jih prevračate v svojem listu.“

Vesela vest iz Prevalj. Iz Prevalj se poroča: Ugovoru naše stranke zoper bogsegausmili-izid zadnjih občinskih volitev je okrajno glavarstvo s sporazumljenjem deželne vlade ugodilo. Torej bo nova volitev. Nasprotna nebodijetrebna - stranka je čudno poparjena. Kaj bo, si v strahu mislijo ter ponujajo — kompromis. Volitev pa bo v soboto dne 15. svečana. Takrat pa le vsi naši na delo za zmago!

Poraz „Štajerčevih“ pristašev. Pri obč. volitvah na Zdolah so pristaši »Štajerčevi« popolnoma pogoreli. Slava volivcem!

Rizzi in Malfatti — trudna. »Alto Adige« javlja, da sta se poslanca Rizzi in Malfatti naveličala poslanstva.

Poročil se je v soboto v Sovodnjah g. Anton Plahuta, veleposestnik v Gorici, z gđ. Marijo Tomšič iz Sovodenj.

Ljubljanski kamnoseki so dosegli deseturno delo in dobe zaželeni delavski red. Upamo, da se tudi ostala nesoglasja pri gospodu Tomanu poravnajo, da se tako vsa stavka z lepa poravna tudi na čast gospodu Tomanu. Kakor se čuje, se gospod Toman samo še brani sprejeti nazaj v delo tiste delavce, ki so šli sami po delavske knjižice. Naj bi gospod Toman tudi to točko popustil in svoje delavce splošno zadovoljil, saj bode potem imel lepše vspehe pri delu!

Namesto venca na krsto + gosp. Frana Butarja nam je v korist družbi sv. Cirila in Metoda izročila gđ. Helena Bavdekova 10 K.

Poštna znamke po 35 v. pridejo v promet s 15. februarjem. Znamke so zelene barve in se bodo umestno rabile pri priporočenih pošiljkih.

V Leskovici nad Loko je umrl 4. t. m. Jernej Potočnik, posestnik in orglja-

vec skozi dolgo let pri tukajšnji cerkvi. Bil je skrben oče svoji družini; marljiv sodelovnik pri socialnem delu, bil je podpredsednik pri tukajšnjem kmetijskem društvu in posojilnici, rad čital liste, udeležil se katoliškega shoda, sploh zanimal za javno življenje. N. v m. p. — Poleg omenjenega gospodarja je še več drugih ljudi tu bilo zbolelo za hripo in nekaj tudi umrlo. — Tu se je bila med otroci pojavila bolezen kozice-norice, katera je pa sedaj ponehala.

Notarsko pisarno zaprli so v Mariboru notarju gosp. dr. Radeyu. Zadevo ima baje državno pravičnost v rokah.

Blagoslovljenje novega šolskega poslopja bode 9. t. m. v Letušu ob pol 10. uri dopoldne. Na vspehu slavnosti je tudi skupni obed in tombola v šolske namene.

S tira skočil je tovorni vlak dne 5. t. m. v Št. Lju pri Mariboru. Nesreča se ni zgodila nobena.

Ljubljanske novice. Zastrupil se je v beljaških toplicah tukajšnji posredovalec Dreherjevega, i va gospod Andrej Dietrich. Pred smrtjo je pisal pisma tukajšnjemu zdravniku gospodu Finzu, kateremu je v pismu naročil, na katere naslove naj pisma odda. Iz pisem se pozna, da se mu je zmešalo. Zadnji čas je pravil, da odpotuje iz Ljubljane, ter so mu priredili v torek »valetov«, pri kateri se je ob zdravicah gospod Dietrich — jokal. Gospod Andrej Dietrich je svoj čas zgubil veliko premoženje v ponesrečenih špekulacijah. — Elektriška železnica povozila konja posestnika J. Sirnika iz Spodnje Šiške. Konju je voz zlomil nogo. Hlapec se je rešil le z veliko silo. — Zgubil je nekdo na poti iz Gor. Šiške št. 38 do Anžoka v Spodnji Šiški nekaj denarja.

Koroške novice. Prevaljska posojilnica je na dražbi kupila Okrogelnikov mlin blizu Guštanja. Mlin ima vode v preobilju ter nikdar ne zamrzne. Za kakih 8000 kron se zopet odda. — V Ettendorfu je dne 31. jan. umrl tamošnji č. g. župnik Hubert Taurer vitez pl. Galenstein. Po kojnik se je porodil dne 30. jul. 1844 v Celovcu. — C. gosp. dr. Jožef Plattner, župnik v Mičicah, je postal žup. v Weitenfeldu. — V Železni Kapli je dne 25. jan. umrl tamošnji c. kr. davkar g. Jos. Lendorfer, star 41 let. — Prestavljen je učitelj g. Ad. Has iz St. Pavla ob Zili v Canjče. G. Ferd. Kokail, šolski vodja v Vogrčah, je imenovan za nadučitelja v Blacah. Podučitelj g. Ant. Martinjak je prestavljen iz Ovber v Medgorje. — Celovška elektrarna je dovršena. V nekaterih hišah že gori električna luč in so se prvi poskusi dobro obnesli.

Velikanski vihar na Koroškem. Vihar dne 16. januarja je v Krčanjih napravil nedogledno škodo. Gozd barona Helldorfa je od tu do Male Svinje popolnoma na tleh, da ni mogoče niti z vozom priti v gozd. Še huje je pa vihar delal v Št. Lenuartu in Golovici. Več kmetom, po domače Grilu, Heilingerju in drugim, je odneslo gospodarska poslopja s krmo. Položaj ubogih kmetov je obupen, pomoč nujno potrebna. Na Djekšah, na Kneži, v Krčanjah in na Pustriici je vihar več hiš in poslopij razkril, več gozdov podrli in sadna drevesa izruval. Pogled na gozdove Svinje je strašansko. Drevesa v gozdu, ki se Škofljica imenuje, je vihar skoraj vsa podrli, tako da vse navskriž leži. Kamor pogledaš, je vse polomljeno in hiše poškodovane.

Vlak povozil je neko žensko med Radgono in Halbenrajnom. Ni se še dognalo, odkod in kdo je ženska.

Iz zapora ušel je v Mariboru 18letni jetnik Schraml.

Nova pletarska šola. Občina Mihaelovac v brežiškem okraju je predložila po poslancu Židkarju prošnjo za ustanovitev pletarske šole v brežiškem okraju.

Zdravje v Ljubljani. Od 26. jan. do 1. febr. je bilo 28 novorojencev, 1 mrtvorajenec, 20 jih je umrlo, in sicer 1 za davico, 7 za jetiko, 1 za vnetjem sopilnih organov, 1 vled mrtvouda, 10 za različnimi boleznimi, med njimi je 7 tujcev, 11 iz zavodov. Za infekcijskimi boleznimi so obboleli, in sicer: 2 za škariotico, 1 za oslovskim kašljem, 2 za varicellami, 1 za trachom.

„Šahové listy“ v Pragi omenjajo pohvalno šahovo rubriko v „Dom in Svetu“ ter obljubujejo, da prinese v kratkem poročilo o razvoju šahovstva med Jugoslovani.

Dirka s smrtjo. Iz Zagreba se poroča: V strašen položaj sta prišla te dni dva mlada dečka, ki sta si hotela okrajšati pot s tem, da sta porabila za krajšo pot železniški most preko Save. Nista bila dolgo na mostu, že sta zaslišala za seboj hropenje vlaka. Zbrala sta skupaj vse svoje sile in pričela teči pred vlakom. Dirkala sta z vlakom nekaj minut gledajoč, smrt pred očmi. Ves čas sta kričala na pomoč. Končno ju je opazil strojevodja, abilo je skoro prepozno. Eden dečkov se je izmučen zgrudil na železniški tir, vender je strojevodja, predno ga je stroj dosegel, toliko zavrl vlak, da ga je vlekel stroj seboj le par korakov in da je deček le lahko poškodovan.

Stavka kurjačev pri Lloyd. Med kurjači in »Lloyd« so se pričela pogajanja. Stavka se širi na kurjače onih parnikov, ki prihajajo v Trst.

Poročilo o poslovanju mestne rešilne postaje v mesecu januarju 1903. Mestna rešilna postaja posredovala je v pretečenem mesecu 21krat, in sicer prepeljala je iz mesta v bolniške zavode in nasprotno 11 bolnikov, od tujih občin prevzela je v svrhu transporta s kolodvorov v bolniške zavode ali nasprotno 7 bolnikov in trikrat posredovala je pri ponesrečbah na lici mesta. Ponesrečeni bili so: delavka, ki se je poškodovala pri tovarniškem stroju, samomorilec, ki je skočil pod vlak, in delavec, ki se je poškodoval o priliki božjastnega napada. Brezplačne zdravniške pomoči iskalo je v rešilnej postaji pri mestnih zdravnikih 49 bolnikov, katerim se je skupno ordiniralo 74krat.

Licitacija. Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani se naznanja, da se bo dne 20. svečana t. l. v poslojpu glavnega ravnateljstva kr. državnih monopolov v Bukareštu vršila licitacija za dobavo 20.000 vreč za sol, 324.000 metrov juta-platna za vreče in 1.420.000 metrov konca (špage) za šivanje platnenih vreč. Podrobni pogoji se morejo upogledati v delavnikih od 4. do 5. ure popoldne pri navedenem glavnem ravnateljstvu.

Najnovejše od raznih strani. Zdravnik morilec svoje žene. Iz Lvova se poroča, da so ondri aretirali zdravnika dr. Moncewskiego, katerega dolže, da je umoril svojo ženo. — Delavni čas v francoskih rudokopih je francoska zbornica določila predvčeršnjim na devet ur z določilom, da se delavni čas čez 2 leti zniža na 8 in pol ur in v nadaljnih dveh letih na 8 ur. — Mesto v t. m. i. v Turinu stavkajo delavci v plinarni. Vled tega vlada v mestu zvečer in po noči tema. — Prijeti požigalci. Budimpeštanska policija je prišla dva požigalca, ki sta zažgala »Concordia« mlin. Uthotapila sta se zopet v drug mlin, da bi ga zažgala, a policija ju je prišla. — Odstavljeni kitajski prestolonaslednik. Pušun ni bil odstavljen samo radi sorodstva s princem Tuanom, ampak radi lahkomišljenega življenja in radi razmerja s cesarjevo ženo, katero ni ostalo brez nasledkov. — Hrvaško-mažarska »sprava«. Nekateri mažarski časopisi prinašajo članke, naj bi se Mažari učili hrvaško, naj bi se v mažarskih šolah poučevala tudi hrvaščina, kar bi bilo le na korist mažarski trgovini na Balkanu in za spravo s Hrvati. — Mažarsko bojni društvo »Temka« je sklenilo ustanoviti med Slovaki 75 novih ljudskih knjižnic, dalje sirotišnice in pevska društva. — Brezžični brzojav med Petrogradom in Moskvou upelje Rusija za poskušnjo. — Nuncij Taliani bode baje odpoklican z Dunaja. Njegov naslednik bode baje nuncij v Bruselju, monsignor dr. Belmonte. — Zviti Angleži. Angleži so povabili Boto in Deweta, naj si sama ogledata položaj v koncentracijskih taboriških, in se prepričata, da ondri razmere niso tako kričeče, kakor se govori. Angleži so jima sporočili, da se bodeta smela prosto gibati in prosto oditi. Save Bota in Dewet nista šla v to past. — Umrl je v Samoboru hotelir g. Andrej Majcen v 42 letu svoje dobe. — Avtomobilne čevlje so iznašli v Bazelu. V čevljih je majhen motor, ki goni čevlje v sekundi 4 metre daleč, t. j. 14 km na uro. To bodo prijetni izprehodi v teh »čarobnih čevljih«.

Rezidencajska palača hrvatskih kraljev. »Narodni list« poroča: V sredi Biograda na morju, poleg župne cerkve, na griču, so povodom občinskih del razkrili perimentralne zidine monumentalne zgradbe.

Profesor Jelić, poklican brzojavno minole sobote od strani občine, je razpoznal, da je tu odkrit več del svetlišča trdno in ukusno sezidane cerkve iz stareje srednjeveške dobe ter da ta zgradba pripada tisti skupini, katero je še leta 1850 videl in opisal Zaderčan Ljubavac ter jo označil kakor rezidencajsko palačo hrvatskih kraljev. Profesorju Jeliću je poverjeno vodstvo del in se bo dalje izkopavalo po njegovem načrtu.

Nečloveška žena umorila moža. Pred Jacksonvillsko poroto se je začela veleznimiva obravnava proti J. L. Barnes in njeni materi gospe Williams. Mož obdolžene dr. Barnes je bil blaznel in kot takega so odvedli v blaznico. Tam pa se mu stanje ni hotelo zboljšati niti poslabšati. 7. maja preteklega leta je došel v blaznico zamorec Ferguson in je pokazal vodstvu norišnice pismo žene dr. Barnes, v katerem ga le-ta opisuje kot prijatelja nje moža in kateremu naj se dovoli vstop k blaznemu zdravniku. To se je zgodilo. Med govorom je izročil zamorec blaznemu možu zavojček sladkorja, katerega se je silno razveselil. Par dni pozneje pa je dr. Barnes nanaglooma umrl. Preiskava je dognala, da vled zastrupljenja. Prijeli so zamorca in ga obsojili v doamrtno ječo, dasi zamorec ni niti dobro vedel zakaj. V ječi pa se črncu ni prav nič dopadlo in zato je izdal sodišču vso zadevo. Povedal je, da sta mu otrovni sladkor izročili žena zdravnikova in njena mati, ga poudili, kako naj ravna, on pa da ni niti vedel, da je sladkor zastrupljen. Sedaj se je začela obravnava proti nezvesti ženi in njegovi propadli materi. Vse mesto pričakuje z razburjenjem izid obravnave.

Veliki viharji. Dodatno se poroča, da je velik vihar, ki smo ga čutili zadnje dni na Slovenskem, posebno močno razsajal na Španskem, Francoskem in v Italiji, ki je naredil nepopisne škode na življenju in imetju prebivalcev. V Italiji je zlasti okoli Vizenze divjal tak vihar, da je strehe trgalo raz hiš in je nevarno ranjenih mnogo oseb. V tem kraju je padlo v noči od petka na soboto snega za dva metra visoko. Brzojavni in telefonski promet je bil popolnoma pretrgan.

V zlatu lakote umrla. V W. pri Allensteinu so dobili staro zasebnico gospo K. mrtvo v njenem stanovanju. Konstatirali so, da je umrla na oslavljenju. Ko so preiskali sobo skupuhinje, so našli 300.000 mark! Ta žena s tolikim premoženjem je jedla po en arnik in par krompirjev dva do tri dni.

Umorila zapeljivca matere. V Croix Daurade pri Toulouse se je dogodilo naslednje: Omožena gospa L. imela je razmerje z nekim policijskim brigadirjem B. Zakonska L. sta se radi tega vedno prepirala. Te dni je njujina 23letna hčerka dobila zapeljivca svoje matere v kuhinji pri materi. Vzela je kuhinjski nož in ga zasačila zapeljivcu v prsi. B. je bil takoj mrtav.

Cela družina umrla lakote. Podjetje »Sut Lorinczer Schottergruben« je odpustilo mnogo delavcev, med katerimi je bil tudi delavec Anton Panza. Nekaj dni po odpustitvi so dobili Panzo, njegovo ženo in njegova dva otroka mrtve. Umrli so lakote. Pogreb štirih žrtv kapitala se je vršil na stroške delavcev.

Sestanek na morju. Santos Dumont bode imel te dni zanimiv sestanek s knezom Monaco. Knez se bode ob določeni uri odpeljal iz Marseilla; ob isti uri se bode pa tudi v Monaco vzdignil s svojim zrakoplovom Santos Dumont. S knezom se bode deta sešla na ta način, da bode na morju Santos Dumont izstopil iz svojega zrakoplova na knezovo ladijo. Vse je rado vedno, kako se posreči ta poskus in če Santos Dumont res na ta način dokaže, da se njegov zrakoplov da voditi.

Pes pismonoša. V Parizu sta dva prijatelja, ki stanujeta daleč drug od drugega, dresirala nekega psa, ki posreduje med njima pri določanju pošte in drugih obvestil.

Kotiček za liberalce. Beg je zbežal! Mi smo vedno rekli, da imajo liberalci le tedaj pogum, če vedo, da so varni. Posebnega poguma pa ta vrsta ljudi nima. To je pokazal tudi odgovorni urednik »Slov. Naroda«. Danes mu je poslalo »Obrambno društvo« popravek po svojem pooblaščenju. Odgovorni urednik bi moral s podpisom potrditi, da je popravek sprejel. Če ni pravilno sestavljen, ga potem itak lahko zavrne. A sprejeti ga mora. G. Beg je pa takoj, ko je izprevidel, zakaj se gre, se začel izgovarjati, da nima časa, da bi se podpisal, in je ušel iz uredništva »Slovenskega Naroda«, ne da bi se podpisal. Rekel je, da ima selitev. Tudi Malovrh ni hotel podpisati. Ta vse primerne časti vredni pod-šef uredništva »Slov. Naroda« se sploh izgovarja, da on ni odgovoren urednik, da torej popravek ne sprejema. Društvo je poslalo še enkrat popravek z zahtevo, da se naj sprejme. Bil je navzoč tudi vrhovni šef dr. Tavčar, ki je bil jako rdeč. Malovrh je vpil: Vašega nastopa sem že sit!

Popravka niso sprejeli. Zato jih bo »Obramb. društvo« sodnijskim potom prisililo, da se bodo navadili popravljati »Narodove« laž. Liberalci, kako se počutite, ko imate tako glasilo. Begu pa noben beg ne bo pomagal. O tem so lahko vsi skupaj prepričani.

Telefonska in brzojavna poročila.

Potresno posojilo.

Dunaj, 7. febr. V današnji seji proračunskega odseka je katoliško - narodni poslanec Povše postavil naslednji predlog: Visoki c. kr. vladi se, priporočila, da posestnikom na Kranjskem, ki so trpeli vsled potresa leta 1895 in ki so morali zavarovati svoja poslopja ter dobili državno posojilo, pričetek uplačevanja obrokov prestavi do leta 1906. — Poročevalec Steinwender je predlog priporočal, na kar je bil Povšetov predlog soglasno sprejet.

Celje, 7. febr. Slovenskim državnim poslancem kliče: Brezobzirno naprej, a niti za las nazaj! — Narodni trgovci in obrtniki v Celju.

Dunaj, 7. febr. Po sinočnjem glasovanju v proračunskem odseku so se sošli v posvet jugoslovanski poslanci. Izreklo se je soglasno ogorčenje nad nemško nasilnostjo in se določili nadaljnji koraki.

Dunaj, 7. febr. Danes sta imela oba kluba jugoslovanskih poslancev sejo, v kateri se je posvetovalo o nadaljnjih korakih z ozirom na to, da je bila Sturghova resolucija sprejeta. Glasovali bodo proti dispozicijskemu zakladu.

Dunaj, 7. febr. Včerajšnja vest o dr. Ploju se dementira. Dr. Ploj ni nikdar govoril s Claryjem glede celjske slovenske gimnazije.

Dunaj, 7. febr. Iz vsenemške državnozborske zveze sta izstopila posl. Schreiter in Caspar. Tudi o poslancu Schusterju se govori, da v kratkem izstopi. Izstopi je povzročila izjava stranke proti Wolfu.

Dunaj, 7. febr. Danes je bila pri najvišjem kasacijskem sodišču razprava o liberalnem državnem poslanecu notarju Plantanu. Sodni dvor mu je v eni točki ugodil, v treh točkah pa ne in mu je znižal kazen na 600 kron. Zastopnik generalne prokurature je predlagal suspenzijo.

Dunaj, 7. febr. (C. B.) Budgetni odsek je sprejel poglavje o splošni blagajniški upravi.

Dunaj, 7. jan. Naučni minister je rekel v prorač. odseku glede priznanja diplom pravniške fakultete v Zagrebu, da jih bo avstrijska vlada pripoznala pod pogojem, da se absolvirani pravniki podvržejo naknadnemu izpitu iz onih avstrijskih pravnihških nauk, katerih se ne uče v Zagrebu.

Dunaj, 7. jan. Nemške stranke so imele posvetovanje, kako naj nastopijo pri glasovanju o dispozicijskem zakladu. Razun Vsenemcev in nemške ljudske stranke bodo glasovale vse nemške stranke za dispozicijski zaklad. Nemški kršč. socijanci bodo izdali izjavo, da glasujejo radi tega za dispozicijski zaklad, ker smatrajo za potrebno, da se vlada v sedanjem razmerju napram Ogrski opira na zaupanje zbornice. Tudi Poljaki bodo za dispozicijski zaklad, ki bo prodrl z majhno večino.

Dunaj, 7. febr. 6milijonska podpora Pragi je bila v proračunskem odseku sprejeta s 24 proti 8 glasovom.

Reka, 7. febr. Danes je priplul parnik »Maplemoor«, da ukreca konje za Južno Afriko. Doslej so Angleži ukrecali na vsakega Bura 20 konj.

London, 7. febr. Kitchener javlja iz Pretorije: Polkovnik Kekevich poroča, da je eden angleških oddelkov v boju z Delareyem ubil sedem Burov, 131 jih pa ujel.

Umrli so:

5. februarja. Ivan Leinfellner, delavec sin, 13 mesecev, Konjušne ulice št. 3, bronhitis capill, eclampsia.

V hiralnici:
4. februarja. Matevž Bor, gostac, 81 let, ostarelost.

V bolnišnici:
3. februarja. Jera Strukelj, dularica, 71 let, plućnica. — Anton Novak, dular, 80 let, ostarelost.

Dunajska borza

dné 7. februarja.

Skupni državni dolg v notah	101.20
Skupni državni dolg v srebru	101.10
Avstrijska zlata renta 4%	121.—
Avstrijska kronska renta 4%	98.0
Ogerska zlata renta 4%	119.0
Ogerska kronska renta 4%	97.70
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1647.—
Kreditne delnice, 160 gld.	690.60
London vista	239.40
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117.20
20 mark	23.41
20 frankov (napoleonov)	19.04
Italijanski bankovci	93.10
C. kr. cekini	11.31

Zitne cene

dné 6. februarja 1902.

(Termin.)

Na dunajski borski:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za pomlad	K 9.63 do 9.64
Rž za pomlad	8.09 do 8.10
Koruzi za maj-junij	5.70 do 5.71
Oves za pomlad	7.79 do 7.80

Na budimpeštanski borski:

Pšenica za april	K 9.56 do 9.57
oktober	8.44 do 8.45
Rž za april	7.96 do 7.97
oktober	7.04 do 7.05
Oves za april	7.58 do 7.59
oktober	6.30 do 6.32
Koruzi za maj	5.42 do 5.43
julij	5.56 do 5.57

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 9.60 do 10.35
južne žel.	9.86 do 10.35
Rž	8.10 do 8.25
Ječmen	7.20 do 8.60
ob Tisi	7.85 do 7.75
Koruzi ogerska, stara	5.65 do 5.75
nova	5.55 do 5.65
Činkvant	6.56 do 7.00
stara	6.20 do 6.50
nova	7.75 do 7.85
Fizol	7.75 do 10.75

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306 2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Večrvi	Nebo	Padavina v 24 urah
6. 9 zveč.	736.1	-4.0	sr. szah.	oblač.	
7. 2. jut.	733.4	1.2	sr. jzah.	oblač.	0.0
7. 2. popol.	731.4	5.9	sl. jvzh.		

Srednja včerajšnja temperatura -3.3 normale: -1.1

VABILO

na

IV. redni občni zbor

»Hranilnice in posojilnice v Šturiji«

kateri se bode vršil

v nedeljo dné 16. februarja 1902

ob 4. uri popoldne

v prostorih, Katol. izobraževalnega društva.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo računskega pregledovalca.
3. Potrjenje računa za l. 1901.
4. Volitev načelstva, računskega pregledovalca in njega namestnika.
5. Slučajnosti.

V Šturiji, dné 5. februarja 1902.

152 1—1

Načelstvo.

Mlad trgovski pomočnik,

špecerist in manufakturst, izurjen deloma tudi v železni branži, želi svoje mesto do 1. ali 15. sučca premeniti.

Ponudbe pod M. P. na upravništvo »Slovenca«.

151 2—1

Pozlačena 159 3—1

svetilnica za večno luč

je na prodaj.

Kjé, pové upravništvo »Slovenca«.

Izvrsten

glasovir (Stutzflügel)

dunajske trdke, s sedmimi oktavi in močno donečim glasom, se prodá za 180 gld. (360 kron).

162 3—1

Več se izv. pri upravništvu »Slovenca«.

Poljanskem predmestju je na prodaj: 147 3—2

16 stavbnih parcel

ležečih med petimi cestami, izmed katerih so tri, namreč Elizabetina cesta, Streliške ulice in Kuhnova cesta že izpeljane, t. j. kanalizovane ter vodovod in električna razsvetljava že napeljana.

Žursten stavbeni prostor (gramozna tla).

Žurstna, jako zdrava lega, ker je prostor

od vseh strani obdan z vrtovi in njivami.

Vse leto ves dan solčno. V okolici ni

nikakih tovarn, zato ni dima in zrak

ostaja čist.

Samo eno minuto oddaljeno od postaje

električne železnice.

Parcele merijo od 500 do 800 kvadratnih

metrov. Cene so vrednosti primerne.

Zidati je po sklepu ljublj. občinskega sveta:

V odprtem stavbnem sistemu, pa v jedno nadstropje, brez predurtev.

Natančneje se izve pri **Anton Dečman-u**

turška F. P. Vidic & Comp., Ljubljana

Napise in slikanje grbov

obrtih in trgovskih znakov na steklo, les in kositar oskrbuje in umetno izvršuje v lastni delavnici tvrdka **BRATA EBERL v Ljubljani** Franciškan-ske ulice, 228 18 11—6

Vnanja naročila proti povzetju.

V najem se dá pod ugodnimi pogoji

gostilna v Velikovcu

z lepimi sobami za goste in tujce, z mesnico in z lepima hlevoma. Tam bode uradovala posojilnica s prometom okroglih 400 tisoč kron in gospodarska zadruga s 400 zadružniki.

Oglasiti se je do 28. februarja 1902 pri Hranilnici in posojilnici v Velikovcu, Koroško.

135 3—3

Vsako število

desk in tramov

kupuje po ugodni ceni in proti takojšnjemu plačilu.

124 20—6

Anton Deghenghi

lesni trgovec na Knezovem posestvu zraven »Figovca«

Dunajska cesta, Ljubljana.

Katoliška bukvarna

v Ljubljani

priporoča:

Missale Romanum (v obliki male póle) l. 1901, najno-ejšimi mašami, in sicer:

1. V črnem usnji z marmor. ali rudečo obrezo K 43-20
2. V črnem usnji z zlato obrezo K 44-40
3. V rudečem šagrinu z zlato obrezo K 50—

Dobiti je ta misal tudi v še finejšem vezanju.

Missale Romanum (v četvorki) l. 1901, z najno-vejšimi mašami, in sicer:

1. V črnem usnji z marmor. ali rudečo obrezo K 36—
2. V črnem usnji z zlato obrezo K 38—
3. V rudečem šagrinu z zlato obrezo K 42—

Dobiti je tudi v še finejši izdaji.

Cene veljajo s proprijem vred za katerokoli škofijo. — V zalogi so misali s proprijem naslednjih škofij: Ljubljanske, goriške, krške, lavantinske, poreško-puljske, tržaške in ogersko-hrvatskih.

Missae pro defunctis (v obliki male póle):

- V črnem usnji z rudečo obrezo K 7-20
- V črnem usnji z zlato obrezo K 8-40

Missae pro defunctis (v četvorki):

- V črnem usnji z rudečo obrezo K 6—
- V črnem usnji z zlato obrezo K 6-96

Za one čast. gospode, ki zaradi slabega vida smejo vedno maševati »de Beata«:

Missale ad usum sacerdotum cœcotentium

(v obliki male póle):

- V črnem usnji z zlato obrezo K 19-20.

Prodá se dobro ohranjen, kar za uprego uravnan

90 3—3

omnibus

za osem oseb po jako nizki ceni pri tvrdki Garich na Rimski cesti 17 v Ljubljani.

Naznanilo.

S tem uljudno naznanjam slavnemu občinstvu, da sem prevzel dobro znano

gostilno „pri Trčku“

na Sv. Petra cesti št. 76

kjer bodem postrelal č. gostom s pristnimi, naravnimi vini, vedno svežim Koslerjevim marčnim pivom ter z ukusnimi marčnimi in gorkimi jedili.

Za mnogobrojen obisk se priporoča z odličnim spoštovanjem

160 2—1

Jakob Sterle, gostilničar.